

Onderzoeksbevindingen procesevaluatie Signs of Safety-implementatie binnen OSD

Lana De Clercq | Postdoctoraal onderzoeker, Universiteit Gent

Agentschap
Opgroeien

Vlaanderen
is welzijn

UNIVERSITEIT
GENT

Studiedag onderzoek naar Signs of Safety

59

Onderzoeksbevindingen procesevaluatie Signs of Safety-implementatie binnen OSD

“Een procesevaluatie van de implementatie van Signs of Safety binnen de Ondersteuningscentra Jeugdzorg en de Sociale Diensten Jeugdrechtsbank en onderzoek naar de betekenisvolle uitkomsten ervan voor cliënt en consulent”

Opdrachtgever

Agentschap Opgroeien

Onderzoekers

Lana De Clercq, Florien Meulewaeter, Sara Rowaert, Stijn Vandeveld en Wouter Vanderplasschen | *Universiteit Gent, Vakgroep Orthopedagogiek*
Griet Roets en Rudi Roose | *Universiteit Gent, Vakgroep Sociaal Werk en Sociale Pedagogiek*
Stef Decoene | *LISN B.V.*
Marina Danckaerts | *UPC KU Leuven*

Stuurgroepleden Agentschap Opgroeien

Nele Haedens, Nadine Aerts, Isabelle Quintens, Ingrid Van Eetvelt, Wende op 't Roodt,
Nele Heyman, Joke Wiggerink, Bram Antheunis en Peter Jan Bogaert

April 2021 – april 2022

Agentschap
Opgroeien

Vlaanderen
is welzijn

UNIVERSITEIT
GENT

Studiedag onderzoek naar Signs of Safety

60

Onderzoeksbevindingen procesevaluatie Signs of Safety-implementatie binnen OSD

Drie doelstellingen

1. Zicht krijgen op de verschillende elementen die een gedegen SofS-implementatie waarborgen

Hoe verloopt de implementatie op basis van de vier kritische elementen van de implementatiecyclus: (1) Leren, (2) Leiderschap, (3) Organisatorische afstemming en (4) Zinvol meten en monitoren?

2. Zicht krijgen op de 'breedte' en 'diepte' van de huidige SofS-praktijk binnen de afdeling OSD

Wat wordt er werkelijk toegepast (cf., 'breedte')? Op welke manier wordt SofS toegepast (cf., 'diepte')?

3. Zicht krijgen op betekenisvolle elementen van de implementatie voor het cliëntsysteem en hun netwerk, OSD-medewerkers en professionele partners

Welk betekenisvol verschil maakt SofS in het leven van minderjarigen, ouders, hun netwerk, OSD-medewerkers en professionele partners? Een eerste verkenning van de ervaren impact.

Onderzoeksbevindingen procesevaluatie Signs of Safety-implementatie binnen OSD

Vier werkpakketten

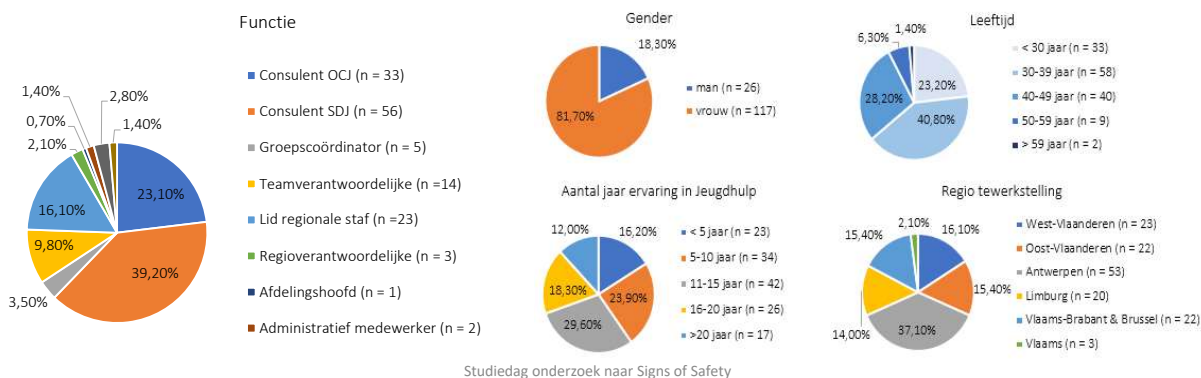
Werkpakket	Beschrijving
1	Literatuurstudie omtrent de implementatie en evaluatie van SofS Verkennde gesprekken met beleidsactoren en SofS-trainers ($n = 6$)
2	Online survey over het implementatieproces in verschillende regio's en geledingen ($n = 143$)
3	Interviews m.b.t. de breedte en diepte van de huidige praktijk en de toepassing van SofS binnen OSD ($n = 40$)
4	Casestudie o.b.v. lopende en afgesloten dossiers: kwalitatieve bevraging van de minderjarige, het netwerk, netwerkleiden, de consultant en andere belangrijke betrokkenen bij de case ($n = 25$)

Goedgekeurd door Ethische Commissie van de faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen, UGent, dossiernr. 2021-080

Onderzoeksbevindingen procesevaluatie Signs of Safety-implementatie binnen OSD

Werkpakket 2: Online survey

- Online survey via Limesurvey
- Gesloten en open vragen m.b.t. elementen implementatie cyclus en algemene reflecties
- 143 deelnemers
- Analyse via SPSS en NVivo

63

Onderzoeksbevindingen procesevaluatie Signs of Safety-implementatie binnen OSD

Werkpakket 3: Interviews

- In diepte interviews over implementatieproces, breedte en diepte van praktijk
- 40 deelnemers

Functie medewerker	Oost-Vlaanderen	West-Vlaanderen	Antwerpen	Limburg	Vlaams-Brabant en Brussel	Vlaanderen	Totaal
Consulent	3	1	7	1			12
Regionaal staflid	3	1	2	2			8
Leidinggevende	1	4	4	1	1	1	12
SofS-trainer	1		1	1		1	4
Jeugdrechter			4				4
Totaal	8	6	18	5	1	2	40

64

Onderzoeksbevindingen procesevaluatie Signs of Safety-implementatie binnen OSD

Werkpakket 4: Casestudies

- Casestudie o.b.v. lopende en afgesloten dossiers
- Een traject waarover de betrokken consultant/het team met een goed of trots gevoel terugblijkt omwille van de idee dat men in het traject tegemoet kwam aan SofS-uitgangspunten. Concreet betekent dit dat de consultant/het team:
 - o een kracht- en oplossingsgerichte basishouding hanteerde
 - o het kind én netwerk als actieve partner heeft ingezet
 - o een krachtgerichte en oplossingsgerichte assessment (en veiligheidsplanning) deed
 - o én dit door gebruik te maken van de SofS-tools: het Driekolommenmodel, Drie huizen, woord- en beeldverhaal, netwerkberaden,...
- 1 case per regio ($n = 5$), 25 interviews:
 - o 4 mama's, 1 papa
 - o 3 minderjarigen
 - o 8 netwerkleiden: 2 grootmoeders, 2 tantes, 1 peter, 1 vriendin van de ouder, 1 buurman en 1 buurvrouw
 - o 5 consultants, 1 regionaal staflid
 - o 3 externe professionele partners

Onderzoeksbevindingen procesevaluatie Signs of Safety-implementatie binnen OSD

Voornaamste bevindingen

1. Zicht krijgen op de verschillende elementen die een gedegen SofS-implementatie waarborgen

Hoe verloopt de implementatie op basis van de vier kritische elementen van de implementatiecyclus:

(1) Leren, (2) Leiderschap, (3) Organisatorische afstemming en (4) Zinvol meten en monitoren?

2. Zicht krijgen op de 'breedte' en 'diepte' van de huidige SofS-praktijk binnen de afdeling OSD

Wat wordt er werkelijk toegepast (cf., 'breedte')? Op welke manier wordt SofS toegepast (cf., 'diepte')?

3. Zicht krijgen op betekenisvolle elementen van de implementatie voor het cliëntsysteem en hun netwerk, OSD-medewerkers en professionele partners

Welk betekenisvol verschil maakt SofS in het leven van minderjarigen, ouders, hun netwerk, OSD-medewerkers en professionele partners? Een eerste verkenning van de ervaren impact.

Onderzoeksbevindingen procesevaluatie Signs of Safety-implementatie binnen OSD

Voornaamste bevindingen

1. Zicht krijgen op de verschillende elementen die een gedegen SofS-implementatie waarborgen

Hoe verloopt de implementatie op basis van de vier kritische elementen van de implementatiecyclus:

(1) Leren, (2) Leiderschap, (3) Organisatorische afstemming en (4) Zinvol meten en monitoren?

67

Onderzoeksbevindingen procesevaluatie Signs of Safety-implementatie binnen OSD

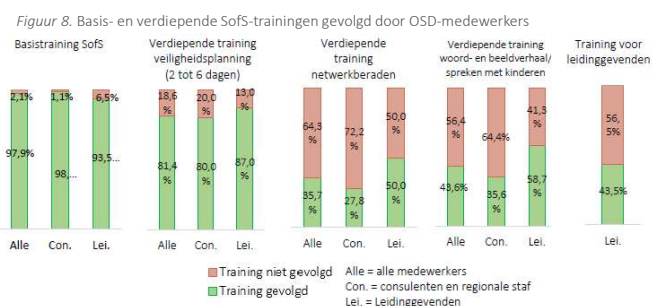
Voornaamste bevindingen: de verschillende elementen die een gedegen SofS-implementatie waarborgen

1. Leren 70:20:10-leermodel

- 10%: Grote investering in opleiding en training
- Overwegend tevreden over aanbod en frequentie van training door SofS-trainers
- ½ nood aan bijkomende training en vorming:
 - o Specifieke tools in complexe praktijk, bv. netwerk creëren bij onbetrouwbaar netwerk of weerstand
 - o Afstemming met noden consulenten, bv. trauma en vechtscheidingen

Johnson, Blackman & Buick, 2018

68

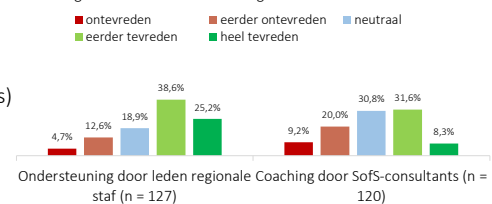
Onderzoeksbevindingen procesevaluatie Signs of Safety-implementatie binnen OSD

Voornaamste bevindingen: de verschillende elementen die een gedegen SofS-implementatie waarborgen

Leren

- 20%: grote en diverse investering in gedeelde besluitvorming, groepssupervisie, intervisie, teamvergaderingen, ontmoetingsmomenten met externe professionele partners (bv. leercasussen)
 - o Procesteams worden als overwegend waardevol en verrijkend ervaren voor SofS-leren, maar veel variatie
 - o Spanningsvelden: delen van good practices, doel op zich, verhouding t.o.v. gedeelde besluitvorming
- Ondersteuning regionale stafleden en SofS-consultants:
 - o Overwegend positief
 - o Nood aan: hogere frequentie, dossier-gericht (niet theoretisch), plaats voor visie en ervaring consultant, minder stress rond tijdsinvestering, ondersteuning in praktijk (bv. werken in duo of in tandem bij netwerkberaad, contacten met externe partners)

Figuur 13. Tevredenheid over aanbod en frequentie van ondersteuning door regionale stafleden en coaching door SofS-consultants.

Studiedag onderzoek naar Signs of Safety

Onderzoeksbevindingen procesevaluatie Signs of Safety-implementatie binnen OSD

Voornaamste bevindingen: de verschillende elementen die een gedegen SofS-implementatie waarborgen

Leren

“Om de 14 dagen, één namiddag is er procesteam. Er wordt verwacht dat iedereen een dossier inbrengt. Wordt dat gedaan? Nee, maar dat is team-gedragen. Als er een casus is die zeer dringend is, dan bekijken we die meer in de diepte op een procesteam. We willen wel gaan naar éénmaal per week.” (consulent)

“Ik zou er veel meer aan hebben als een coach of een MDO-lid mee gaat met mij. Dat er bv. gekeken wordt van ‘ok, één dossier per jaar ga je volledig volgens SofS doen, maar je krijgt dan iemand naast u om echt het proces mee te bewaken’. Daar zou ik heel veel aan hebben.” (consulent)

Onderzoeksbevindingen procesevaluatie Signs of Safety-implementatie binnen OSD

Voornaamste bevindingen: de verschillende elementen die een gedegen SofS-implementatie waarborgen

Leren

- 70%: Zwaarte op uitwisselen, reflectie en 'samen doen', congruent met model
- 'Samen doen' draagt bij aan: een grotere gedragenheid binnen het team om met SofS aan de slag te gaan; een grotere expertise om SofS-gewijs te werken; een gedeelde verantwoordelijkheid m.b.t. de zorgen in een dossiers; een groter enthousiasme om meer van hetzelfde te doen; een diverser perspectief om dossiers te benaderen; een grotere alertheid tijdens netwerkberaden; en een kwaliteitsvolle en snellere opleiding van nieuwe collega's
- Spanningsvelden: schroom, concurrentiestrijd en tijdsgebrek

"Wat daar heel belangrijk in is, zijn die tandems. Er zijn heel weinig dossiers waar ik nog alleen als consulent aan het werken ben. [...] Netwerkberaden doen we standaard met drie. Mappings doen we ook altijd met drie. Je leert gewoon heel veel door dingen samen te doen." (consulent ID)

Onderzoeksbevindingen procesevaluatie Signs of Safety-implementatie binnen OSD

Voornaamste bevindingen: de verschillende elementen die een gedegen SofS-implementatie waarborgen

Leren

- Randvoorwaarden voor leren:
 - o Individuele lerende en kritische houding, bv. via trainingen, ontmoetingsmomenten, actief reflecties delen, collega's bevragen. 96% kijkt kritisch naar eigen praktijk, stelt zichzelf in vraag en durft zich kwetsbaar opstellen
 - o Leidinggevende die ruimte en tijd creëert en belang er van erkent en uitdraagt, veilig teamklimaat faciliteert (door zichzelf kwetsbaar op te stellen, 'fouten' maken mag, oncollegiale houding indijken)
 - o Veiligheid in team
 - 9% ervaart niet nodige veiligheid om onzekerheden, twijfels en angsten open en eerlijk te bespreken
 - O.i.v. afstand (en machtsverhoudingen) tussen posities, gevoel van top-down implementatie, personeelsswissels/uitval
 - Inzetten op personeelsswelzijn

Onderzoeksbevindingen procesevaluatie Signs of Safety-implementatie binnen OSD

Voornaamste bevindingen: de verschillende elementen die een gedegen SofS-implementatie waarborgen

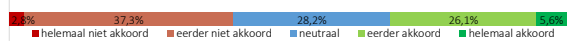
Leren

- Bevraging van medewerkers over eigen welzijn en implementatie proces
- Stem van OSD-medewerkers, cliëntsysteem en netwerk meer betrekken in vormgeven van implementatie, bv. structurele (feedback)gesprekken met cliënten

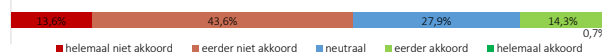
Ik word voldoende bevraagd door mijn directe leidinggevende over mijn functioneren op het werk (bv. hoe tevreden ik ben over de werking van het team, hoe ik me voel op het werk,...) en hiermee wordt effectief aan de slag gegaan

Binnen de afdeling OSD zijn er gestructureerde processen, zodat feedback van praktijkmedewerkers over wat wel en niet voor hen werkt, gehoord en gerespecteerd wordt (bv. via feedbacklussen, groepssupervisie)

Binnen de afdeling OSD zijn er gestructureerde processen, zodat feedback van ouders, kinderen/jongeren en hun netwerk over onze werking gehoord en gerespecteerd wordt (bv. via ouder en kind bevragingen)

Onderzoeksbevindingen procesevaluatie Signs of Safety-implementatie binnen OSD

Voornaamste bevindingen: de verschillende elementen die een gedegen SofS-implementatie waarborgen

2. Leiderschap

- Groot en duidelijk engagement vanuit het leidinggevend kader om de SofS-benadering te implementeren
- Kwalitatief leiderschap is driedelig: sturend, zorgzaam en inspirerend

1. Sturend:

- Duidelijke verwachtingen over implementatie, diverse invulling minimale verwachtingen
- Transparante en open communicatiestijl
- Grote variatie in monitoring van implementatie

Ik ben op de hoogte van wat het SofS-implementatieplan inhoudt en welke organisatiedoelstellingen we voorop stellen

Onderzoeksbevindingen procesevaluatie Signs of Safety-implementatie binnen OSD

Voornaamste bevindingen: de verschillende elementen die een gedegen SofS-implementatie waarborgen

Leiderschap

2. Zorgzaam:

- Bereidheid om 'in de modder te staan'
- 72% voelt zich gesteund door direct leidinggevendenden wanneer hij/zij onder druk staan, er zich een crisis voordoet of bij het nemen van moeilijke beslissingen
- Aanspreekbaarheid en bereikbaarheid
- Aandacht voor personeelswelzijn en vertragen waar nodig

"Ik ga heel veel gaan beluisteren 'wat heb jij nodig om u goed te voelen in het team en wat verwacht je dan van je leidinggevende, hoe kan ik daartoe bijdragen?'[...] Hoe kan ik er voor zorgen dat mensen de job, ook al is die keihard, veel te zwaar, veel te veel dossiers, toch met goesting blijven doen. Dat is voor mij de uitdaging" (leidinggevende ID2)

Onderzoeksbevindingen procesevaluatie Signs of Safety-implementatie binnen OSD

Voornaamste bevindingen: de verschillende elementen die een gedegen SofS-implementatie waarborgen

Leiderschap

3. Inspirerend:

- 76% vindt dat zijn/haar direct leidinggevende voldoende initiatief neemt om verder te leren en te ontwikkeling in de SofS-benadering
- 18% vindt dat zijn/haar direct leidinggevende onvoldoende dicht bij de praktijk staat

→ Parallele processen

Leidinggevendenden voelen nabij en toegankelijker aan, bottom-up, meer communicatie tussen verschillende geledingen vs. onevenwicht machtsposities, top-down, onevenwicht in verantwoordelijkheid dossiers, weinig transparante beleidscommunicatie

Mijn direct leidinggevende benadert me op een kracht- en oplossingsgerichte manier. Deze benadering helpt me om te zien hoe ik zelf gezinnen wil begeleiden

Onderzoeksbevindingen procesevaluatie Signs of Safety-implementatie binnen OSD

Voornaamste bevindingen: de verschillende elementen die een gedegen SofS-implementatie waarborgen

Leiderschap

- Om de SofS-implementatie te versterken, is het volgens consulenten nodig dat:
 - o er meer handvaten zijn over hoe de (minimale) verwachtingen in verhouding staan tot de complexe realiteit en hoge caseload en wanneer hun handelen 'goed genoeg' is
 - o dat leidinggevenden de SofS-implementatie sterker uitdragen naar externe professionele partners
 - o en dat leidinggevenden voldoende voeling hebben met de praktijk zodat ze eigen expertise en ervaringen kunnen delen en consulenten authentiek kunnen ondersteunen

Onderzoeksbevindingen procesevaluatie Signs of Safety-implementatie binnen OSD

Voornaamste bevindingen: de verschillende elementen die een gedegen SofS-implementatie waarborgen

3. Organisatorische afstemming

Organisatieniveau:

- Binnen de regio's verschillende snelheden en accenten in implementatieproces
 - Bv. in aangaan partnerschappen, organisatie en invulling van procesteams, verwachtingen m.b.t. registratie, monitoren van minimale verwachtingen, enz.
- Verschillen tussen regio's worden op Vlaams niveau weinig benoemd en besproken
- Overlegstructuren
 - 66% vindt dat er voldoende samen nagedacht wordt over hoe SofS geïmplementeerd wordt en wat hierbij (minder) goed loopt
 - 38% onvoldoende op de hoogte van de functie en de werking
- Documenten, bv. praktijkgids, minimale verwachtingen, groeithema's
 - Houvast om praktijk aan af te toetsen, focus, haalbare verwachtingen stellen vs. niet gekend, niet afgestemd op complexiteit, te hoog gegrepen

Onderzoeksbevindingen procesevaluatie Signs of Safety-implementatie binnen OSD

Voornaamste bevindingen: de verschillende elementen die een gedegen SofS-implementatie waarborgen

Organisatorische afstemming

Organisatieniveau:

- Partnerschap met externe professionele partners
 - Grote investering in ontmoetingsmomenten, belang van 'samen doen', elkaar inspireren, 'mee zijn bij de start', duidelijke afspraken, heldere en haalbare verwachtingen
 - Onvoldoende gedragen SofS-verhaal, eerst 'overtuigen', weinig aansturing vanuit beleid externe partners (bv. vanuit voorzieningenbeleid)
 - Onduidelijkheid over positie van consulent en taakverdeling tussen consulent en partners
 - Wachtlijsten en beperkte beschikbaarheid
 - Module SofS veiligheidsplanning en contextbegeleiding schept 'wij-verhaal' en mogelijkheid om zaken uit handen te geven, maar beperkte beschikbaarheid

Belangrijke professionele partners zijn voldoende mee in het SofS-verhaal, waardoor we een gemeenschappelijke taal hanteren en de samenwerking vlotter verloopt

Agentschap
Opgroeien

Vlaanderen
is welzijn

UNIVERSITEIT
GENT

Studiedag onderzoek naar Signs of Safety

79

Onderzoeksbevindingen procesevaluatie Signs of Safety-implementatie binnen OSD

Voornaamste bevindingen: de verschillende elementen die een gedegen SofS-implementatie waarborgen

Organisatorische afstemming

Teamniveau:

- ICT-systeem wordt verder afgestemd op SofS-praktijk. Diverse ervaringen qua gebruiksvriendelijkheid, complexiteit, efficiëntie en meerwaarde voor praktijkwerk. Driekolommenmodel als leidraad.
- Diverse leerprocessen en platformen

Individueel niveau:

- Diverse overtuigingen over aard van SofS (benadering vs. methodiek) bemoeilijken modelgetrouwheid
- 48% vindt het onduidelijk hoe SofS zich verhoudt t.o.v. andere benaderingswijzen
- Bewust van eigen basishouding en machtspositie t.a.v. cliëntsysteem

"In het begin was het meer van 'ah, SofS ik moet de Drie huisjes doen, ik moet het Driekolommenmodel invullen, ah, ik heb dat gedaan, ik ben SofS bezig.' Terwijl, door dat langer te doen, dat je ook wel inziet van 'eigenlijk is het fundamenteel anders.'"
(leidinggevende ID)

Agentschap
Opgroeien

Vlaanderen
is welzijn

UNIVERSITEIT
GENT

Studiedag onderzoek naar Signs of Safety

80

Onderzoeksbevindingen procesevaluatie Signs of Safety-implementatie binnen OSD

Voornaamste bevindingen: de verschillende elementen die een gedegen SofS-implementatie waarborgen

Organisatorische afstemming

- Inhoudelijke en praktische spanningsvelden:
 - Hoge werkdruk (realiteit) vs. vertragen (SofS-benadering), keuzes tussen dossiers, ethisch dilemma, stress, onmacht
 - Concrete/acute onveiligheid vs. ongefilterde instroom (brede waaier aan problematieken)
 - Onduidelijkheid rond complicerende factoren, voor 35% biedt SofS onvoldoende houvast
 - Focus op krachten vs. grenzen in kansen geven
 - Diverse invullingen en facetten van veiligheid
 - Beschikbaarheid en gedeelde visie met externe professionele partners

81

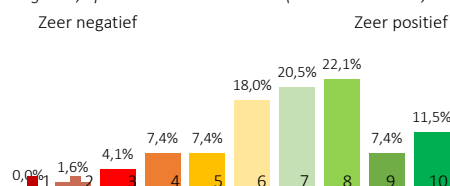
Onderzoeksbevindingen procesevaluatie Signs of Safety-implementatie binnen OSD

Voornaamste bevindingen: de verschillende elementen die een gedegen SofS-implementatie waarborgen

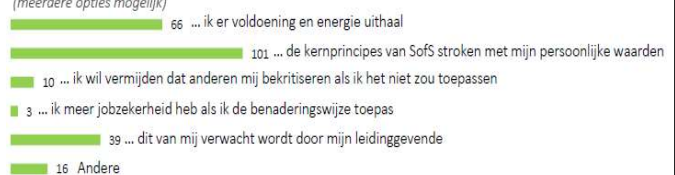
Organisatorische afstemming

- 61% van de medewerkers staan overwegend positief ($\geq 7/10$) tegenover de SofS-implementatie
- Geen significant verschil naargelang functie
- 83% van de medewerkers vindt dat hun denken en handelen in de dagelijkse praktijk in lijn ligt met de SofS-benadering. Grote meerderheid gedreven door interne motivatie.

Hoe staat u in het algemeen tegenover de implementatie van SofS in de afdeling OSD, op een score van 1 tot 10? (Alle medewerkers, n = 122)

Indien uw denken en handelen in de dagelijkse praktijk in lijn ligt met (de principes van) de SofS-benaderingswijze (n = 118), wat drijft u hierin? In mijn dagelijkse praktijk ga ik aan de slag met SofS omdat... (meerdere opties mogelijk)

82

Onderzoeksbevindingen procesevaluatie Signs of Safety-implementatie binnen OSD

Voornaamste bevindingen: de verschillende elementen die een gedegen SofS-implementatie waarborgen

4. Zinvol meten en monitoren

- Wat zijn voor u zinvolle uitkomsten? Definiëring op betekenisniveau: cliënten ervaren een betrokken samenwerkingsrelatie, eigenaarschap en krijgen een stem, eerder dan 'harde uitkomsten', zoals minder uithuisplaatsingen of sneller afsluiten
- Meten van breedte: Domino representatief en waardevol?, zie case management dashboard
- Meten van diepte: via het reflecteren en samen doen tijdens leerplatformen (bv. procesteam, groeiplan, functioneringsgesprek), experimenteren met collaborative case audit en waarderend interview
- Meten van impact:
 - o geen registratie of opvolging is van 'harde' uitkomsten, zoals in internationaal implementatie onderzoek: het aantal uithuisplaatsingen, aantal dossiers die heropend worden, de duur tussen de aanmelding en het afsluiten van een dossier,...
 - o beperkte 'staff feedback'
 - o sporadische feedbackgesprekken met cliëntsystemen

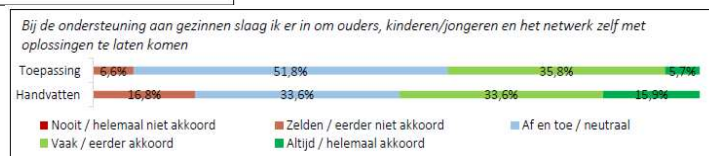
83

Onderzoeksbevindingen procesevaluatie Signs of Safety-implementatie binnen OSD

Voornaamste bevindingen: de verschillende elementen die een gedegen SofS-implementatie waarborgen

Zinvol meten en monitoren

- 'Meten' van model fidelity (cf. modelgetrouwheid)
- 4/5 stelt dat eigen denken en handelen in de dagelijkse praktijk in lijn ligt met de SofS-principes

84

Onderzoeksbevindingen procesevaluatie Signs of Safety-implementatie binnen OSD

Aanbevelingen voor verder onderzoek en beleid

1. Standpuntbepaling over het model: waar wil men naartoe?
2. Inzetten op parallelle processen
3. Kwaliteitsvol meten en monitoren van SofS-handelen
4. Meer uniformiteit in implementatie

Onderzoeksbevindingen procesevaluatie Signs of Safety-implementatie binnen OSD

Aanbevelingen voor verder onderzoek en beleid

1. Standpuntbepaling over het model: waar wil men naartoe?

- Wat zijn eigen doelstellingen en finaliteiten, wat beoogt men met SofS-implementatie?
- Welke uitkomsten beoogt men en hoe zal men deze meten?
- Hoe situeert implementatie zich in ruimer jeugdhulpverleningslandschap?

Volgende stap: Hoe kan SofS-benadering het beste afgestemd worden op de Vlaamse praktijk?

Omvat probleemanalyse over 'klachten' rond deze afstemming, nl. diverse instroom, caseload, externe professionele partners, complicerende factoren

Onderzoeksbevindingen procesevaluatie Signs of Safety-implementatie binnen OSD

Aanbevelingen voor verder onderzoek en beleid

2. Inzetten op parallelle processen

- Investeren in parallelle processen, personeelswelzijn en veilig klimaat:
 - Nadenken over hoe parallelle processen verder kunnen ontwikkelen
 - De verantwoordelijkheid van dossiers spreiden
 - Inspanningen van OSD-medewerkers erkennen en waarderen
 - Een bevraging houden bij het personeel omtrent personeelswelzijn en hier effectief mee aan de slag gaan
 - Consulenten, cliëntsystemen en externe partners actief te betrekken bij het vormgeven van de SofS-implementatie en de bredere werking van OSD

Onderzoeksbevindingen procesevaluatie Signs of Safety-implementatie binnen OSD

Aanbevelingen voor verder onderzoek en beleid

3. Kwaliteitsvol meten en monitoren van SofS-handelen

- Onduidelijkheid over wat 'zinvolle uitkomsten' zijn en wat visie is rond meten en monitoring binnen de afdeling
- Meer structurele opvolging nodig, *"het is nog steeds mogelijk om volgens de 'oude manier' te werken"*
- Breedte en diepte van praktijk meten en monitoren:
 - medewerkers systematisch bevragen over de SofS-implementatie, hun welzijn en de organisatiecultuur (via online survey)
 - SofS-stappen van medewerkers opvolgen via Domino
 - feedbacklussen met medewerkers, cliëntsystemen en externe partners structureel implementeren
 - schaalvragen structureel inbouwen bij gesprekken met gezinnen
 - case management dashboards invoeren
 - zelfbeoordeling surveys bij leidinggevenden afnemen
- Complementaire benadering:
 - Objectieve meting van kwantitatieve gegevens (nl. de breedte van de praktijk, bv. via een 'case management dashboard')
 - + meting van de kwaliteit van de praktijk (nl. de diepte van de praktijk, bv. via een 'collaborative case audit').

Onderzoeksbevindingen procesevaluatie Signs of Safety-implementatie binnen OSD

Aanbevelingen voor verder onderzoek en beleid

Tabel 8. Illustratie case management dashboard (Caslor, 2022)

Stappen van het veiligheidsplan	Dossier A	Dossier B	Dossier C	...	Totaal % van dossiers waarin stap plaatsvindt
Interne mapping via Driekolommenmodel, schadematrix	Datum	Datum	Datum		
Mapperen van gesprekken met betrokkenen	Datum	Datum	Datum		
Start met het creëren van een geïnformeerd netwerk		Datum			
Betrekken van kinderen, via 3 huizen, veilige huis,...		Datum	Datum		
Creëren van woord- en beeldverhaal met betrokkenen	Datum	Datum			
Delen van trajectory, tijdslijn met minderjarige	Datum				
Formaliseren van gevaarsboodschap(en) en veiligheidsdoelen	Datum				
Formaliseren van sterktes en veiligheid			Datum		
Veiligheidsdoel bespreken met betrokkenen		Datum	Datum		
Creëren van een initieel veiligheidsplan met ouders/voogd en netwerk	Datum				
Initieel monitoren van veiligheidsplan	Datum	Datum			
Netwerkberaden	Datum				
Creëren van finaal veiligheidsplan op maat van minderjarige			Datum		

De consulent heeft me geholpen	😊😊😊😊	Ja = 😊
De consulent kent mij	😊😊😊😊	Soms = 😊
De consulent luisterde naar mijn ideeën	😊😊😊😊	Nee = 😊
De consulent houdt rekening met hoe ik me voel	😊😊😊😊	
De consulent vindt dat ik belangrijk ben	😊😊😊😊	
De consulent houdt rekening met mij	😊😊😊😊	
Ik heb iets te zeggen over wat er met mij gebeurt	😊😊😊😊	
Ik kan met de consulent praten over mijn zorgen	😊😊😊😊	
De consulent luistert naar mij	😊😊😊😊	

Gebaseerd op instrument ontwikkeld door Elia: 'kind/jongere feedback als maatstaf voor praktijkdiepte'; zie Finan et al., 2016

Onderzoeksbevindingen procesevaluatie Signs of Safety-implementatie binnen OSD

Aanbevelingen voor verder onderzoek en beleid

4. Open communicatie over diversiteit in implementatie

- Open karakter SofS en waardering voor diversiteit in regionale aansturing vs. gedragen en consequente SofS-implementatie
- Spanning tussen autonomie (openheid en diversiteit laten bestaan en waarderen) en sturing (implementatie vasthouden binnen een duidelijk kader)
- Transparante communicatie om concurrentiegevoel in te dijen en van elkaar te leren

Onderzoeksbevindingen procesevaluatie Signs of Safety-implementatie binnen OSD

Aanbevelingen voor verder onderzoek en beleid

Beperkingen huidig onderzoek en aanbevelingen voor toekomstig onderzoek

1. Geen rigoureuze uitkomstenevaluatie
→ longitudinaal prospectief onderzoek om ervaren impact op lange termijn te onderzoeken
vergelijkend caseonderzoek
2. Geen gelijke spreiding van deelnemers naargelang regio
→ representatieve onderzoekspopulatie naargelang regio, functie en modelgenegenheid
3. Beperkt aantal casestudies
→ uitgebreide bevraging van cliëntsystemen
4. Beperkte bevraging van minderjarigen
→ inzetten op creatieve en veilige onderzoeksmethoden
5. Beperkte bevraging van externe professionele partners
→ ervaringen externe partners actief bevragen, nood aan geïntegreerde visie in jeugdhulp

Onderzoeksbevindingen procesevaluatie Signs of Safety-implementatie binnen OSD

Namiddag

1. Zicht krijgen op de verschillende elementen die een gedegen SofS-implementatie waarborgen

Hoe verloopt de implementatie op basis van de vier kritische elementen van de implementatiecyclus:

(1) Leren, (2) Leiderschap, (3) Organisatorische afstemming en (4) Zinvol meten en monitoren?

2. Zicht krijgen op de 'breedte' en 'diepte' van de huidige SofS-praktijk binnen de afdeling OSD

Wat wordt er werkelijk toegepast (cf., 'breedte')? Op welke manier wordt SofS toegepast (cf., 'diepte')?

3. Zicht krijgen op betekenisvolle elementen van de implementatie voor het cliëntstelsel en hun netwerk, OSD-medewerkers en professionele partners

Welk betekenisvol verschil maakt SofS in het leven van minderjarigen, ouders, hun netwerk, OSD-medewerkers en professionele partners? Een eerste verkenning van de ervaren impact.